

Andriy Oliynyk

"Czynić prawdę (Ef 4,15). Elementy teologii pastoralnej fundamentalnej",
Ryszard Hajduk, Olsztyn 2010 :
[recenzja]

Studia Warmińskie 49, 422-424

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zaliczać do prac odtwórczych. Autorka krytycznie weryfikuje utarte i rozpowszechnione w literaturze przedmiotu poglądy, choć nie ustrzegła się kilku niejasności lub niedopowiedzeń³⁶.

Prezentowaną monografię należy uznać w całości za pracę wartościową i ciekawą. Pozostaje mieć nadzieję, że dalszy materiał zostanie wydany w formie kolejnej monografii lub artykułów jako już bardziej dogmatyczna kontynuacja tematu.

Aldona Rita Jurewicz
Olsztyn

Ks. Ryszard Hajduk CSsR, *Czynić prawdę (Ef 4,15). Elementy teologii pastoralnej fundamentalnej*, Studio Poligrafii Komputerowej „SQL”, Olsztyn 2010, ss. 209

Książka ks. Ryszarda Hajduka CSsR, *Czynić prawdę (Ef 4,15). Elementy teologii pastoralnej fundamentalnej* ukazuje podstawy teologii pastoralnej jako nauki służącej Kościołowi, który za każdym razem w nowej sytuacji społecznej i kulturowej ma obowiązek głosić zbawczą prawdę Chrystusa. Wynika to z faktu, że środowisko i świat, w którym człowiek żyje i rozwija się, ciągle się zmienia. Teologia pastoralna fundamentalna podaje instrumenty służące rozeznaniu najgłębszych ludzkich potrzeb oraz sformułowaniu postulatów pastoralnych, które stanowią odpowiedź na aktualne „znaki czasu”.

Autor stawia sobie za cel zapoznanie czytelników ze specyficznym charakterem teologii pastoralnej jako nauki, która jest pełnoprawną dyscypliną teologiczną, czerpiącą „z wiary zasady i kryteria działalności duszpasterskiej Kościoła w historii” (por. *Pastores dabo vobis* nr 57). Po ukazaniu natury teologii pastoralnej oraz jej metody jako naukowej refleksji nad kościelną *praxis* autor przedstawia podstawowe uwarunkowania jej uprawiania, czyli kryteria biblijno-eklezyjologiczne, współczesny kontekst społeczno-duchowy oraz jej wymiar praktyczny w postaci wskazań służących działalności duszpasterskiej Kościoła. Zawarte w książce treści mają przyczynić się do prowadzenia syste-

³⁶ Np. skoro recepcja prawa rzymskiego do prawa prywatnego w Baltyku w dużej mierze dokonana się już przed LECP (s. 73), aż prosiłoby się o rozszerzenie analizy źródeł prawa prowincjonalnego w celu ukazania zakresu i znaczenia tej recepcji. To tych źródeł można byłoby powrócić przy ustalaniu rzeczywistego pierwowzoru danej regulacji, potwierdzając nierzadko mylące odesłanie do CIC. Być może analiza odesłań do źródeł prawa prowincjonalnego pozwoliłaby pełniej ukazać obecność prawa rzymskiego w LECP.

matycznej i fachowej refleksji nad kościelną *praxis*, której synonimem – według autora – jest „czynienie prawdy”, czyli wspieranie ludzi w kroczeniu drogą Chrystusową ku pełni zbawienia w królestwie Bożym.

Teologia pastoralna, której fundamenty ukazane zostały w książce *Czynić prawdę*, jawi się jako nauka o charakterze kontekstualnym. Wprawdzie bierze ona pod uwagę to, co w każdym czasie i w każdej sytuacji niezmiennie, a więc istotę Kościoła i jego zbawcze posłannictwo, jednak odnosi się także do tego, co specyficzne w danym momencie ludzkich dziejów. Dla wszystkich, którzy zaangażowani są w działalność duszpasterską i którym leży na sercu proklamacja zbawienia w Chrystusie, publikacja ta pozwala pogłębić znajomość współczesnego świata, zachodzących w nim procesów społecznych (np. pluralizacja, indywidualizacja) i myślowych (np. postmodernizm, ateizm), a także pragnień i dążeń ludzkich, wśród których odniesienie do Boga pozostaje stale istotnym zagadnieniem o charakterze egzystencjalnym.

Swoją książkę autor poleca nie tylko duchownym, ale i wiernym świeckim. Dostrzega bowiem konieczność zaangażowania się całego Kościoła w zbawczą *praxis*, która nie może ograniczać się do samych tylko czynności kapłańskich. *Czynienie Chrystusowej prawdy* winno przeniknąć wszystkie sfery życia ludzkiego, a dzięki *christifideles laici* przeniknąć te środowiska, do których pełny dostęp mają tylko ludzie świeccy. To szerokie rozumienie posługi duszpasterskiej pozostaje w zgodzie z nauką Soboru Watykańskiego II oraz posoborowego Magisterium Kościoła, w których rozlega się wezwanie skierowane do duchownych i wiernych świeckich do pełnego zaangażowania się w posługę zbawienia człowieka oraz do owocnej współpracy w dziele budowania królestwa Bożego w świecie.

Czynić prawdę jest nie tylko mottem, ale i wątkiem przenikającym całą treść książki. Zwrot ten odnosi się nie tylko do Prawdy, którą jest sam Bóg objawiający się w swoim Synu Jezusie Chrystusie. Określa on także specyfikę i doniosłość aktywności pastoralnej Kościoła, który musi dbać o jakość i klarowność swego działania. Z uwagi na szerzące się współcześnie „mity neopogańskie” oraz odrzucanie istnienia prawdy obiektywnej nieodzowne jest zaangażowanie się całego Kościoła w demaskowanie kłamstw podważających nienaruszalność ludzkiej godności, naruszających fundamenty życia małżeńskiego i rodzinnego czy odbierających Kościołowi prawo do aktywnego udziału w życiu społecznym i politycznym.

Publikacja Ryszarda Hajduka CSsR może być nie tylko wykorzystana jako podręcznik akademicki, prezentujący najistotniejsze elementy teologii pastoralnej fundamentalnej. Jest to także odpowiedź skierowana do tych wszystkich, którzy kwestionują status naukowy teologii pastoralnej, posadzają ją

o utratę charakteru teologicznego w sytuacji, gdy odwołuje się do zdobyczy nauk humanistycznych lub też uważają ją za zbiór mniej lub bardziej użytecznych propozycji duszpasterskich. Z lektury książki wyłania się obraz Kościoła, który nie chce się zadowolić swoimi osiągnięciami z przeszłości, lecz wciąż na nowo stawia sobie pytanie o istotę i kształt swojego posłannictwa we współczesnej rzeczywistości. Praca *Czynić prawdę (Ef 4,15). Elementy teologii pastoralnej fundamentalnej* pozwala również czytelnikom przekonać się, jak wielkiej erudycji i krytycznego myślenia wymaga jej uprawianie. Można mieć także nadzieję, że lektura książki Ryszarda Hajduka CSsR zachęci wielu młodych ludzi zainteresowanych życiem Kościoła i jego działalnością w świecie do uprawiania teologii pastoralnej.

ks. Andriy Oliynyk CSsR
Lwów